

ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИМ НАПРЯМКОМ

Матеріали науково-практичної конференції з
міжнародною участю

**ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА
СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ ЗА
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИМ
НАПРЯМКОМ**

2 - 3 червня 2010 р.
м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

**ПІСЛЯДИПЛОМНА ПІДГОТОВКА
СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ ЗА
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИМ
НАПРЯМКОМ**

Матеріали науково-практичної конференції з
міжнародною участю

2-3 червня 2010 р.
м. Харків

Харків
Видавництво НФаУ
2010

УДК 615.1:378:33 (063)

Редакційна колегія: *чл.-кор. НАН України, проф. В. П. Черних, проф. І. С. Гриценко, проф. С. М. Коваленко, проф. О. Ф. Пімінов, проф. В. М. Толочко*

Упорядники: *доц. Л. В. Галій, канд. фармацевт. наук А. В. Кайдалова*

Реєстраційне посвідчення № 338 від 30.06.2009 року

Післядипломна підготовка спеціалістів фармації за організаційно-економічним напрямком: Матер. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (2-3 червня 2010 р., м. Харків). – Х.: Вид-во НФаУ, 2010. – 104 с.

У збірці містяться матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Післядипломна підготовка спеціалістів фармації за організаційно-економічним напрямком».

Призначені науковцям, викладачам вищих навчальних закладів дипломної та післядипломної фармацевтичної освіти, слухачам системи підвищення кваліфікації спеціалістів фармації.

Матеріали відповідають змісту та мові наданих оригіналів.

УДК 615.1:378:33 (063)

© НФаУ, 2010

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В СИСТЕМЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ ФАРМАЦИИ

М. В. Чешева, канд. фармацевт. н., доцент кафедры управления и экономики фармации, Институт повышения квалификации специалистов фармации ИФФП

Последипломная подготовка специалистов фармации в современных социально-экономических условиях становится все более актуальной. Специалистам-практикам необходимо усваивать большой поток меняющейся и пополняющейся информации в области фармации. А это становится возможным благодаря систематическому повышению ими своей квалификации в рамках циклов тематического усовершенствования (1 месяц или 2 недели) и предаттестационных циклов (1 месяц).

Учебный процесс в системе последипломного образования базируется на учебно-производственном плане проведения циклов повышения квалификации профильными кафедрами. План разрабатывается учреждением последипломного образования сроком на 1 год на основе заявок регионов и утверждается Министерством здравоохранения Украины. Кроме циклов повышения квалификации специалистов фармации планом предусматривается очная часть интернатуры (4 или 6 месяцев).

Координацией учебного процесса на кафедре занимается заведующий кафедрой, а ведением документации по циклам занимается завуч кафедры в рамках предусмотренных для этого положений по делопроизводству.

Следует отметить, что организация учебного процесса на профильных кафедрах коренным образом отличается от такового на учебных кафедрах высших учебных заведений и имеет ряд специфических особенностей.

Первая особенность связана с взаимным участием преподавателей профильных кафедр при проведении циклов, что предусмотрено учебными программами и планами. Это влечет за собой увеличение объема работы преподавателей.

Вторая особенность заключается в том, что количество циклов, проводимых каждой профильной кафедрой, как показывает практика, превышает плановое. А это, в свою очередь, приводит к увеличению нагрузки преподавателей кафедр.

Третья особенность проявляется в том, что более 80% циклов повышения квалификации планируются в базах регионов – заказчиков. Таким образом, проведение занятий на этих циклах предполагает выезд преподавателей – командировку.

Все перечисленные выше особенности определяют организацию учебного процесса, алгоритм которого можно представить на примере планового выездного цикла тематического усовершенствования или предаттестационного:

- 1) согласование сроков выезда преподавателей других профильных кафедр;
- 2) составление графика выезда (командировок) преподавателей;
- 3) составление расписания занятий;
- 4) оформление необходимой учебной документации.

При проведении внепланового цикла в алгоритме действий появляется пункт, связанный с определением сроков его проведения, исходя из пожеланий заказчика и реальных возможностей кафедры.

При этом необходимо помнить, что нагрузка учебного года циклами составляет 10 месяцев, то есть сроки внепланового цикла накладываются на время проведения плановых. Это обстоятельство создает определенные сложности при выполнении пунктов 1 и 2 вышеприведенного алгоритма организации учебного процесса.

Выводы. Организация учебного процесса в учреждениях последипломного образования имеет ряд особенностей, отличающих его от такового на учебных кафедрах высших учебных заведений:

– взаимное участие преподавателей профильных кафедр в учебном процессе при проведении циклов повышения квалификации;

- проведение циклов, не предусмотренных учебно-производственным планом (внеплановых) на основе заявок из регионов;
- более 80% плановых и внеплановых циклов повышения квалификации проводятся на базах регионов-заказчиков, то есть являются выездными.

ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ФОРМЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ СИСТЕМЫ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В. М. Толочко, д. фармацевт. н., проф., зав. кафедры управления и экономики фармации, Институт повышения квалификации специалистов фармации НФаУ
И. В. Мищенко, канд. фармацевт. н., доцент кафедры управления и экономики фармации, Институт повышения квалификации специалистов фармации НФаУ

Личность преподавателя является одним из ключевых звеньев, от которого зависит качество результатов учебного процесса. Поэтому постоянное усовершенствование личностных и профессиональных характеристик является важной задачей каждого преподавателя кафедры системы последипломного образования.

Учебный процесс в системе последипломного образования существенно отличается от такового в системе базового высшего образования, где студентами являются люди, во-первых, преимущественно молодые, а во-вторых – не имеющие практического опыта в изучаемой профессии. Поэтому преподавателям системы последипломного образования следует учитывать в развитии своего профессионального мастерства кроме базовых положений по педагогике и психологии ещё и основы знаний по андрагогике и применять их в своей практической деятельности. Вполне понятно, что и требования к знанию самого предмета обучения также высоки, так как слушатели сами являются хорошими профессионалами своего дела.

Таким образом, представляется оправданным считать, что требования к профессиональной компетенции преподавателя системы последипломного образования наиболее высоки среди представителей различных образовательных уровней. Поэтому для развития их творческого потенциала следует применять как можно более широкий спектр средств и форм.

Более чем 20-летний опыт работы кафедры УЭФ ИПКСФ НФаУ позволил выделить несколько перспективных форм усовершенствования профессионального мастерства профессорско-преподавательского состава (ППС), которые в комплексе обеспечивают непрерывное и последовательное развитие его личностной и профессиональной компетенции. Среди них следует выделить как основные 4 направления:

1) **с отрывом от производства:** повышение квалификации на циклах усовершенствования на кафедрах педагогики и психологии, а также профильных кафедрах по специальности (преподаваемому предмету): прохождение стажировки на однопрофильных кафедрах; участие в работе научно-практических и других конференций; обсуждение актуальных вопросов практической фармации, на съездах, конференциях, семинарах, круглых столах и т.п.; 2) **без отрыва от производства:** взаимопосещения лекций, практических и семинарских занятий с последующим анализом и рекомендациями; участие в методических совещаниях, заседаниях кафедры; участие в семинарах по усовершенствованию педагогического мастерства; 3) **в самом процессе работы:** подготовка и проведение открытых лекций, практических и семинарских занятий уровня мастер-класса; научная проработка преподаваемых вопросов – экспериментальная работа, научные публикации и их оформление в виде кандидатских и докторских работ; создание комплекса методического обеспечения по курируемой

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИМ НАПРЯМКОМ

Післядипломна освіта та її організаційно-економічний напрямок в національному фармацевтичному університеті <i>В. П. Черних, О. Ф. Пімінов</i>	3
Нові напрямки роботи Інституту підвищення кваліфікації з метою виходу на міжнародний ринок надання освітніх послуг <i>Д. Л. Великий</i>	4
Організаційно-економічний напрямок в післядипломній освіті спеціалістів фармації <i>В. М. Толочко</i>	5
Післядипломна підготовка провізорів у Луганському державному медичному університеті <i>О. П. Гудзенко, Є. О. Передерій</i>	8
Подготовка и повышение квалификации провизоров в Беларуси <i>В. Ф. Гореньков, Г. Н. Царик, Л. П. Рязкина</i>	9
Андрагогіка як підгрунття професійного навчання персоналу фармацевтичних організацій <i>Л. В. Галій, В. М. Толочко</i>	10
Современные подходы к организации учебного процесса в системе последипломного образования специалистов фармации <i>М. В. Чешева</i>	12
Перспективные формы усовершенствования профессионального мастерства преподавателей системы последипломного образования <i>В. М. Толочко, И. В. Мищенко</i>	13
Безперервна військово-фармацевтична освіта у сучасних умовах <i>О. П. Шматенко, Н. І. Хомутецька</i>	14
Впровадження міжнародних стандартів у систему післядипломного навчання спеціалістів фармації <i>В. М. Толочко, А. В. Кайдалова</i>	15

До питання професійного навчання персоналу фармацевтичних організацій <i>Л. В. Галій, Т. М. Серолян</i>	16
Проблеми у сучасній післядипломній освіті провізорів <i>М. М. Коваленко, Л. С. Шелепеть</i>	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ	
Создание комплекса методического обеспечения преподавания организационно-экономических дисциплин в системе последипломного образования <i>В. М. Толочко, И. В. Мищенко</i>	19
Педагогічна підготовка майбутніх викладачів фармацевтичних факультетів і відділень <i>Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна</i>	20
Учебно-методическое обеспечение последипломного образования специалистов-провизоров <i>В. Ф. Гореньков, Г. С. Оспанова, Л. П. Рязкина</i>	21
Досвід забезпечення системи неперервної освіти провізорів при вивченні фармакоелекономіки <i>М. В. Слабий, О. М. Заліська, Б. Л. Парновський</i>	22
Системний підхід до викладання проблем спеціалізації фармацевтичної допомоги <i>Б. Л. Парновський, Н. А. Прилико, Я. О. Гриньків</i>	23
Навчально-методичні аспекти вивчення формулярного забезпечення дітей у системі післядипломної освіти провізорів <i>Ю. В. Майніч, О. М. Заліська</i>	24
Досвід викладання фармацевтичних аспектів боротьби з ВІЛ/СНІДом <i>У. Я. Янишин</i>	25
Особливості викладання дисципліни «інноватика та захист інтелектуальної власності» для підготовки фахівців фармацевтичного виробництва <i>О. В. Посилкіна, Н. Ю. Деркач, Н. Й. Баран</i>	26

Про доцільність викладання фармацевтичної профілактики для спеціалістів фармації <i>Г. Ю. Яцкова, Б. Л. Парновський</i>	27
Удосконалення викладання «Технології лікувально-косметичних засобів та їх раціональне застосування» в процесі післядипломної освіти» <i>С. О. Климишина</i>	28
Досвід викладання у системі післядипломної підготовки провізорів результатів Україно-американського проекту «Разом до здоров'я» <i>К. І. Пушак, Б. Л. Парновський</i>	29
Сучасний підхід до післядипломної підготовки провізора <i>Л. С. Шелепеть, М. М. Коваленко, І. Г. Чабан</i>	30
Актуальність викладання проблем спортивної фармакології для спеціалістів фармації на етапі післядипломної підготовки <i>О. Б. Блавацька</i>	31
Методологічні засади щодо вивчення питання фармакогнозії у курсі передатестаційної підготовки провізорів <i>Г. В. Крамаренко, О. З. Зворська</i>	32
Доцільність викладання проблем фармацевтичної етики та деонтології на етапі післядипломної підготовки спеціалістів <i>О. Б. Блавацька, У. Я. Янишин, М. Я. Підгірна</i>	33
РОЗДІЛ 3. РОЛЬ ОПОРНИХ КАФЕДР В УДОСКОНАЛЕННІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Досвід роботи кафедри УЕФ ІПКСФ НФаУ як опорної <i>В. М. Толочко, І. В. Міщенко</i>	35
Кураторство як форма співпраці, супроводження та зворотного зв'язку із слухачами системи післядипломної освіти <i>О. М. Должнікова</i>	36
Роль та завдання опорних кафедр в системі дипломної та післядипломної освіти <i>С. В. Огарь, І. І. Светочева</i>	37

Формы обратной связи со слушателями системы последипломного образования <i>В. М. Толочко, И. В. Мищенко</i>	38
--	----

РОЗДІЛ 4. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІХ РЕЗУЛЬТАТІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ПРАКТИЧНУ ФАРМАЦІЮ

До питання розробки інструктивно-методичних рекомендацій щодо регламентації діяльності спеціалістів фармації <i>М. С. Пономаренко</i>	40
Науково-практичні підходи до впровадження комплексної оцінки технологій в охороні здоров'я та фармації <i>К. Л. Косяченко, А. С. Немченко</i>	41
Актуальність використання технологій тайм-менеджменту у діяльності уповноваженої особи на фармацевтичних підприємствах <i>В. М. Толочко, Т. О. Артюх</i>	42
Визначення компетенцій провізора аптеки <i>Л. В. Галій</i>	44
Наукові аспекти контролю якості лікарських засобів як складова організаційно-економічного напрямку у післядипломній підготовці спеціалістів фармації <i>В. М. Толочко, І. В. Шишкіна</i>	45
Експортний потенціал фармацевтичної галузі як складова зовнішньоекономічної діяльності країни <i>Карам Ахмед, З. М. Мнушко</i>	46
До питання організації фармацевтичного забезпечення лікувально-профілактичних закладів <i>В. М. Толочко, Т. Ф. Музика</i>	47
Аспекти вітчизняного ринку простатопротекторів як складова організаційно-економічного напрямку у фармації <i>Т. Г. Ярних, К. В. Толочко</i>	48
Шляхи розвитку логістики партнерських відносин на промислових фармацевтичних підприємствах <i>О. В. Посилкіна, О. Ю. Горбунова</i>	49

Використання системи збалансованих показників в маркетингу фармацевтичних організацій <i>І. В. Пестун</i>	50
Проблеми впровадження стандартизації фармакотерапії бронхіальної астми в практичну охорону здоров'я та фармацію <i>В. М. Толочко, О. А. Немченко</i>	52
Досвід післядипломної підготовки лікарів з питань впровадження формулярної системи в практику роботи лікарняно-профілактичних закладів <i>І. І. Парфьонова, А. В. Кабачна, О. Г. Кабачний, О. Г. Рогова, І. В. Пестун, Е. В. Шелкова</i>	53
Управління розвитком фармацевтичних підприємств на засадах соціально-відповідального менеджменту <i>О. В. Посилкіна, Ю. С. Братишко</i>	54
Оцінка ефективності лікарських засобів: фармакоекономічні аспекти післядипломної підготовки провізорів <i>І. М. Білай, В. І. Дарій, Г. М. Войтенко, І. В. Бушусєва, Т. С. Райкова, Н. М. Білай, Т. П. Зарічна, В. О. Демченко, М. В. Білоус, Є. С. Пругло, Ю. Г. Резніченко, А. А. Сафонов</i>	55
Формулярна система – складова процесу реформування охорони здоров'я <i>Т. І. Єрмоленко</i>	56
Фармакоекономічні аспекти на сучасному етапі лікування захворювання <i>І. М. Білай, В. І. Дарій, Г. М. Войтенко, І. В. Бушусєва, Т. С. Райкова, Н. М. Білай, Т. П. Зарічна, В. О. Демченко, М. В. Білоус, Є. С. Пругло, Ю. Г. Резніченко, А. А. Сафонов</i>	57
Економіко-математичний аналіз впливу факторів макросередовища на діяльність аптечних підприємств <i>І. В. Пестун, В. М. Толочко, М. М. Нессонова</i>	58
Дослідження окремих аспектів національної гендерної політики <i>В. М. Хоменко, І. П. Бухтіярова, І. К. Ярмола</i>	59
Дослідження якості життя як виду фармакоекономічного аналізу <i>І. М. Білай, В. І. Дарій, Г. М. Войтенко, І. В. Бушусєва, Т. С. Райкова, Н. М. Білай, Т. П. Зарічна, В. О. Демченко, М. В. Білоус, Є. С. Пругло, Ю. Г. Резніченко, А. А. Сафонов</i>	61

Дослідження проблем державного та суспільного регулювання у фармацевтичній галузі <i>В. М. Хоменко, І. В. Сушаріна</i>	62
Монографія «інтернет-фармація. Суть, концепція, завдання», як методичне забезпечення викладання фармацевтичної інформатики на післядипломному етапі підготовки провізорів <i>А. А. Лендяк</i>	63
РОЗДІЛ 5. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ	
Разработка и создание учебных материалов на современных электронных носителях <i>М. В. Заричковая</i>	64
Перспективы развития дистанционной формы обучения в системе последипломного образования специалистов фармации <i>Ю. П. Медведева, Н. М. Триняк, Н. Н. Мороз</i>	65
Организация дистанционного повышения квалификации медицинских и фармацевтических кадров <i>О. О. Новиков, Е. Т. Жилкова</i>	66
Упровадження інтерактивних технологій у систему післядипломної освіти фахівців фармації <i>Л. Г. Кайдалова, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварт</i>	67
Інформаційне забезпечення логістичного менеджменту на фармацевтичних підприємствах <i>Р. В. Сагайдак-Нікітук</i>	68
Дослідження інтернет-ресурсів у безперервній освіті фармацевтичних працівників <i>А. А. Котвіцька, О. О. Суріков, К. О. Демяник</i>	69
Актуальність впровадження сучасних інформаційних систем в аптечних закладах <i>С. В. Барнатович</i>	70
Система підготовки спеціалістів з фармацевтичної інформатики <i>А. І. Бойко, Б. Л. Парновський</i>	71

РОЗДІЛ 6. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

Изучение связи управленческих и психологических аспектов профессиональной деятельности специалистов фармации <i>И. В. Мищенко</i>	73
Теоретико-методичні аспекти післядипломної освіти фахівців фармацевтичного профілю <i>Л. Г. Кайдалова</i>	74
Психологічні аспекти мотивації навчання у фармацевтичному університеті <i>А. С. Немченко, І. В. Жирова</i>	75
Деякий досвід проведення занять з практичної психології для слухачів інтернатури <i>Л. Г. Кайдалова, С. І. Ткачов</i>	76
Обґрунтування етапів соціально-етичної моделі поведінки провізорів та фармацевтів у вирішенні конфліктних ситуацій <i>А. А. Котвіцька, Н. В. Тетерич, К. О. Демянік</i>	77

РОЗДІЛ 7. ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

Фармацевтичне право в системі додипломної і післядипломної підготовки спеціалістів фармації, медицини, контролюючих та правоохоронних органів <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, І. К. Сосін, М. М. Халін, О. С. Абросимов, О. В. Данілюк, М. М. Ніконов, Н. Г. Малініна, В. О. Петренко</i>	79
Дослідження нормативно-правової бази регулювання обігу парафармацевтиків у російській федерації <i>А. С. Немченко, В. І. Мищенко</i>	84
Фармацевтичне право: судово-фармацевтичне попередження зловживання неповнолітніми психоактивних речовин <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, О. О. Курижева</i>	85
Постановка проблеми щодо актуальності судово-фармацевтичного розмежування екстемпоральної рецептури на відповідні класифікаційно-правові групи <i>Ю. В. Васіна</i>	86

Судово-фармацевтичне дослідження латентної наркозлочинності у сфері обігу засобів і речовин різних класифікаційно-правових груп щодо протидії латентної наркозахворюваності <i>В. В. Шаповалов (мл.)</i>	87
Фармацевтичне право: примусова медико-фармацевтична допомога у єдності щодо підвищення рівня духовності злочинця і громадянина <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, С. М. Негрецький</i>	89
Організаційно-правові дослідження методів державного регулювання фармацевтичної господарчої діяльності та впровадження їх результатів у практичну фармацію <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, О. В. Пересипкін</i>	90
Судово-фармацевтичне вивчення проблеми своєчасної медико-фармацевтичної допомоги внаслідок скоєння дорожньо-транспортних пригод у стані алкогольного сп'яніння <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, М. П. Рудика</i>	91
Судово-фармацевтичне вивчення наркозлочинності і адиктивних розладів здоров'я на регіональному рівні <i>В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, О. В. Шувера</i>	92
Алфавітний покажчик	94